

ONDERNEMEN



Juridische zaken  
voor je bedrijf



### 3 Juridische zaken voor je bedrijf

Het juridisch goed vormgeven van bedrijf en privé is in alle fasen belangrijk.

### 5 Bedrijfsvormen

De keuzes tussen verschillende bedrijfsvormen en de gevolgen daarvan.

### 11 De belangrijkste voordelen op een rij

Een handig schema van de verschillende bedrijfsvormen en hun voordelen.

### 12 Het bedrijf ontwikkelt zich

De juridische kant van groeien, samenwerken en investeren.

### 14 Privézaken van de ondernemer

Hoe kun je als ondernemer ook je privé zaken optimaal regelen?

### 18 Vraag en antwoord

Antwoord op praktische vragen over ondernemen.

### 20 Checklist

Bij de start van een bedrijf komt veel regelwerk kijken. Met deze checklist slaat u geen stap over.

### 22 Goed advies is goud waard

Vijf tips van ondernemers.

De informatie in deze uitgave is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. De informatie is algemeen van karakter en niet van toepassing op individuele situaties en personen. Voor een persoonlijk advies kunt u contact met ons opnemen. Dit is een uitgave van Netwerk Notarissen. Overnemen van tekst vinden wij plezierig mits dit met bronvermelding 'Netwerk Notarissen' gebeurt.

Concept & ontwerp blik grafisch ontwerp, Utrecht

Fotografie Kairos © Fotografie Martine Kolner

Met dank aan Familie Khirad, Familie Mosselaar, Familie Quesi, Familie Evertse en Familie ter Heijne, GURUS (Utrecht), Punt Makelaars (Utrecht), Seats2Meet (Utrecht)



Alleen goed ondernemen is niet voldoende voor uw bedrijf. Het is belangrijk dat de juridische zaken rond uw bedrijf goed zijn geregeld, maar ook uw privé-zaken als ondernemer. En dat speelt niet alleen bij de start van uw bedrijf, maar ook in alle latere fasen van het bedrijf.

Juridisch onderhoud en opnieuw bouwen aan de juridische structuur blijft nodig. In deze brochure schetsen wij een aantal juridische aandachtspunten bij het starten van een onderneming en bij verschillende belangrijke momenten in de onderneming, zoals samenwerken, nieuwe toetreders en geld (uit)lenen.

## Start van de onderneming

Voor een succesvol bedrijf zijn niet alleen een goed bedrijfsplan en winstprognoses van belang. Het is ook belangrijk goed gebruik te maken van alle juridische mogelijkheden. De keuze tussen bijvoorbeeld een eenmanszaak of een bv heeft grote gevolgen voor uw aansprakelijkheid voor schulden en voor de belastingen die u moet betalen. In deze brochure krijgt u een beeld van de verschillen tussen de keuzes voor de diverse ondernemingsvormen.

## Juridische vormgeving

Als het bedrijf zich ontwikkelt, zijn er verschillende momenten waarop het belangrijk is dat u stilstaat bij de juridische gevolgen van de ontwikkelingen die zich in uw bedrijf voordoen. Wat gebeurt er als u een nieuwe bedrijfsactiviteit ontwikkelt? Is het verstandig het bedrijfspand als ondernemer in privé te kopen, of toch liever door een (aparte) bv? Als er kapitaal nodig is en de verstrekker wil participeren in het bedrijf, wat zijn dan de juridische mogelijkheden? In deze brochure wordt een aantal momenten genoemd waarop het belangrijk is juridisch advies in te winnen.

## De ondernemer 'privé'

Als ondernemer is het goed om na te denken welke risico's uw partner en uw gezin lopen. Wilt u uw partner/gezin tegen de risico's van het bedrijf beschermen? Dan is het verstandig om huwelijksvoorwaarden te maken of een goed samenlevingscontract te hebben. Wat gebeurt er met uw bedrijf als u onverwacht uitgeschakeld wordt door een ernstige ziekte of verkeersongeval? Kan het bedrijf dan verder zonder u? Wie neemt de beslissingen? In deze brochure leest u hoe u voor deze situaties voorzorgsmaatregelen kunt nemen.

Wie moet u in de toekomst in uw bedrijf opvolgen? Vaak denkt een ondernemer daar pas te laat over na. U leest in deze brochure wat u voor uw bedrijfsopvolging kunt regelen.

# Bedrijfsvormen

Om succesvol te kunnen ondernemen is het belangrijk de juiste bedrijfsvorm te kiezen. De keuze voor een bedrijfsvorm heeft gevolgen voor uw aansprakelijkheid voor schulden, voor de belastingen die u moet betalen en voor de mogelijkheid om het bedrijf te verkopen.

U kunt kiezen tussen de volgende Nederlandse bedrijfsvormen:

- eenmanszaak
- personenvennootschap (maatschap, vof of cv)
- coöperatie
- besloten vennootschap (bv); of
- naamloze vennootschap (nv).

Elke bedrijfsvorm heeft zijn eigen voor- en nadelen. Uw notaris kan samen met u en uw financieel adviseur helder maken wat die voor- en nadelen voor u betekenen en u adviseren over een keuze. Hierna staat een korte toelichting op de bedrijfsvormen.

## Eenmanszaak

Een bedrijf is een eenmanszaak als één persoon de winst van dat bedrijf ontvangt en ook een eventueel verlies draagt. Als u mensen in dienst neemt, blijft uw bedrijf een eenmanszaak. In een eenmanszaak kunnen dus meerdere mensen werken.

### Hoe begin ik een eenmanszaak?

Als u een bedrijf alleen begint en helemaal niets regelt, is het bedrijf een eenmanszaak.

### Ben ik privé aansprakelijk?

Ja. Voor schuldeisers is er geen verschil tussen privévermogen en bedrijfsvermogen. U bent privé aansprakelijk voor alle verplichtingen van de eenmanszaak. Als u getrouwd bent in gemeenschap van goederen, is ook uw echtgenoot voor die verplichtingen aansprakelijk.

### Hoe zit dat met belastingen?

De winsten en verliezen van de eenmanszaak vallen onder de inkomstenbelasting. Er zijn fiscaal gunstige regelingen voor de ondernemer, zoals de mkb-winstvrijstelling en de ondernemersaftrek.

## tip

- ① Breng uw risico op aansprakelijkheid in kaart samen met uw notaris.
- ② Door het maken van huwelijksvoorwaarden kunt u voorkomen dat uw echtgenoot aansprakelijk wordt voor schulden van het bedrijf.

## Personenvennootschap (maatschap, vof of cv)

De maatschap, de vennootschap onder firma (vof) en de commanditaire vennootschap (cv) worden samen de personenvennootschappen genoemd. Bij personenvennootschappen zijn er minimaal twee personen die de winst delen of het verlies dragen.

### Hoe begin ik een personenvennootschap?

Een personenvennootschap ontstaat door afspraken te maken over samenwerking waarbij u winst of verlies deelt. Het is erg belangrijk om uw afspraken goed op papier te zetten, maar verplicht is dat niet. Welke personenvennootschap ontstaat, is afhankelijk van uw bedrijf en de aard van de samenwerking.

Als u niet onder een gezamenlijke naam naar buiten treedt, ontstaat een (stille) maatschap.

Als u allemaal onder een gezamenlijke naam naar buiten treedt, heeft u een vof. Een uitzondering zijn samenwerkende artsen, advocaten, notarissen en accountants. Als zij onder een gezamenlijke naam

naar buiten treden, ontstaat een (beroeps) maatschap.

Als u onder een gezamenlijke naam naar buiten treedt en minimaal één vennoot een zogenaamde stille vennoot is, dan ontstaat een cv. De stille vennoot beslist alleen achter de schermen mee over het reilen en zeilen van het bedrijf en deelt mee in de winst. Hij mag niet namens de cv handelen.

### Ben ik privé aansprakelijk?

Ja. Voor welk deel u aansprakelijk bent hangt af van de soort samenwerking die u bent aangegaan en van de afspraken die u heeft gemaakt.

Bij de stille maatschap is in principe alleen degene die de verplichting is aangegaan aansprakelijk. U kunt onderling afspreken hoe u de eventuele verliezen van het bedrijf deelt.

Bij een beroepsmaatschap kunnen schuldeisers de maten ieder voor een gelijk deel aanspreken voor schulden van de maatschap.

Bij de vof is iedere vennoot aansprakelijk voor alle schulden van de vof. U bent ook aansprakelijk als uw zakenpartner op naam van de vof heeft gehandeld. Ook als u maar een klein deel van de winst krijgt, kunt u door schuldeisers aangesproken worden om alle schulden van de vof te betalen.

Voor de cv geldt hetzelfde als voor de vof: iedere gewone vennoot is aansprakelijk voor alle schulden. Voor de stille vennoot

 **seats2meet.com**



seats2meet (Utrecht), Kairos © Fotografie Martine Köhner

gelden andere regels. Hij is niet privé aansprakelijk, maar kan maximaal het bedrag kwijttraken dat hij in het bedrijf heeft geïnvesteerd. Als de stille vennoot zich als gewone vennoot heeft gedragen, wordt hij toch aansprakelijk voor alle schulden van de cv.

### Hoe zit dat met belastingen?

De winsten en verliezen van de ondernemer vallen onder de inkomstenbelasting. Hij profiteert van fiscaal gunstige regelingen, zoals de mkb-winstvrijstelling en de ondernemersaftrek. De stille vennoot bij de cv heeft (meestal) geen recht op mkb-winstvrijstelling en ondernemersaftrek.

## tip

- ① Leg uw afspraken vast in een notariële akte. De notaris geeft uitleg en advies en legt de afspraken duidelijk vast.
- ② Beperk de mogelijkheden van uw zakenpartner om zelfstandig handelingen te verrichten en schrijf dit in bij de Kamer van Koophandel.
- ③ Door het maken van huwelijksvoorwaarden kunt u voorkomen dat uw echtgenoot aansprakelijk wordt voor schulden van het bedrijf.

## Coöperatie

Een coöperatie is een vereniging van bedrijven. De leden van de coöperatie zijn bedrijven en hebben recht op diensten en/of winst van de coöperatie en op het kapitaal dat bij het einde van de coöperatie overblijft.

### Hoe begin ik een coöperatie?

Een coöperatie wordt opgericht bij een notaris. Er zijn minimaal twee oprichters. In de akte van oprichting staan ook de statuten van de coöperatie. In de statuten staat onder meer welke werkzaamheden de coöperatie mag verrichten en welke rechten en plichten de bestuurders en de leden hebben.

### Ben ik privé aansprakelijk?

Dat hangt af van de statuten. In de statuten van de coöperatie staat of en voor welk deel leden aansprakelijk kunnen zijn. In de meeste coöperaties wordt aansprakelijkheid helemaal uitgesloten.

### Hoe zit dat met belastingen?

De winsten en verliezen van de coöperatie vallen in principe onder de vennootschapsbelasting. De coöperatie moet deze belasting betalen. Als sprake is van zogenaamde 'verlengstukwinst' wordt over dit deel geen vennootschapsbelasting betaald. Dat speelt bijvoorbeeld als een lid een eenmanszaak heeft. Hij betaalt dan inkomstenbelasting over de winst en de coöperatie betaalt hierover geen vennootschapsbelasting.



## tip

- 1 In de statuten kun je aansprakelijkheid voor schulden van de coöperatie uitsluiten.
- 2 Neem in de statuten duidelijke afspraken op over wie er lid mogen worden, of het lidmaatschap kan worden overgedragen en wat er gebeurt als een lid overlijdt.

## Besloten vennootschap (bv)

Een bv heeft altijd minimaal één bestuurder en één aandeelhouder. Dat kan ook dezelfde persoon zijn. De bestuurders kunnen op naam van de bv handelen en zijn verantwoordelijk voor het beleid van de bv. De aandeelhouders hebben recht op de winst en op het kapitaal dat bij het einde van de bv overblijft.

### Hoe begin ik een bv?

Een bv wordt opgericht bij een notaris. In de akte van oprichting staat wie de eerste aandeelhouders en bestuurders zijn. In diezelfde akte staan ook de statuten van de bv. In de statuten staat onder meer welke werkzaamheden de bv mag verrichten en welke rechten en plichten de bestuurders en de aandeelhouders hebben.

### Ben ik privé aansprakelijk?

Nee. Een bv moet zelf haar schulden betalen en verplichtingen nakomen. Als de bv dat niet meer kan, gaat de bv failliet. Een aandeelhouder is dan niet aansprakelijk voor de schulden van de bv.

Ook een bestuurder is niet aansprakelijk voor schulden van de bv. Dat is anders als er sprake is van 'onbehoorlijk bestuur'.

Voorbeelden hiervan zijn:

- De bv heeft werkzaamheden verricht, die volgens de statuten niet mogen.
- De bv heeft contracten gesloten, terwijl de bestuurder wist dat de bv de afspraken niet kon nakomen.
- De bv heeft schuldeisers benadeeld door vlak voor een faillissement de ene schuldeiser wel en de andere niet te betalen.
- Het bestuur heeft de financiële administratie niet op orde.

### Hoe zit dat met belastingen?

De winsten en verliezen van de bv vallen onder de vennootschapsbelasting. Deze belasting wordt door de bv betaald. Als de bv winst aan de aandeelhouder uitkeert, moet de bv daarover dividendbelasting inhouden. Het loon dat de bv aan de bestuurder uitkeert, wordt in principe hetzelfde behandeld als het loon van een werknemer. De bv moet loonheffing afdragen en de bestuurder betaalt over het loon inkomstenbelasting. Een directeur-grootaandeelhouder is niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen en heeft dus geen recht op een WW-uitkering of uitkeringen uit de ziektewet.

Als u dividend op de aandelen ontvangt of als u winst maakt bij de verkoop van de aandelen, betaalt u daar inkomstenbelasting over. Hiervoor geldt een tarief van 25% (2015).

## Naamloze vennootschap (nv)

Net als een bv heeft ook een nv altijd minimaal één bestuurder en één aandeelhouder. Dat kan ook dezelfde persoon zijn. De bestuurders kunnen op naam van de nv handelen en zijn verantwoordelijk voor het beleid van de nv. De aandeelhouders hebben recht op de winst en op het kapitaal dat bij het einde van de nv overblijft.

Een nv wordt opgericht bij een notaris. Er geldt een minimumkapitaal van 45.000 euro. Dit bedrag moet bij de oprichting aanwezig zijn.

De regels voor aansprakelijkheid en belastingen bij de nv lijken sterk op de regels die gelden voor de bv. De regels voor de nv zijn minder flexibel en strenger dan die voor de bv. Er zijn daardoor veel minder nv's dan bv's.

## tip

- 1 Door het oprichten van een extra bv (een holding) kunt u risico's beperken en uw bedrijf makkelijker verkoopbaar maken.
- 2 In de statuten kunt u afspraken vastleggen, waardoor uw bedrijf zo min mogelijk lijdt onder problemen in de familiesfeer van u of van uw zakenpartners, zoals een overlijden, een echtscheiding of een langdurige ziekte.
- 3 Als u bepaalde belangrijke afspraken liever niet openbaar maakt bij de Kamer van Koophandel, kunt u de notaris vragen om hiervoor een aandeelhoudersovereenkomst op te stellen.

# De belangrijkste voordelen op een rij

Wilt u weten welke bedrijfsvorm het beste is voor u? In de tabel hieronder staan belangrijke kenmerken op een rijtje. Zo heeft u een goed overzicht welke bedrijfsvorm(en) geschikt is (zijn) voor u.

	Eenmanszaak	Personen-vennootschap	Coöperatie	BV	NV
Geschikt voor 1 persoon	ja	nee	nee	ja	ja
Geschikt voor samenwerken	nee	ja	ja	ja	ja
Privé-aansprakelijkheid	ja	ja	uit te sluiten	nee	nee
Rechtspersoon	nee	nee	ja	ja	ja
Minimum kapitaal	nee	nee	nee	nee	45.000 euro
Notariële akte	nee	verstandig van wel	ja	ja	ja
Belasting over winst	inkomstenbelasting	inkomstenbelasting	vennootschapsbelasting	vennootschapsbelasting	vennootschapsbelasting
Met name geschikt voor	kleine zelfstandigen	kleine bedrijven, samenwerkingen van artsen of juristen, samenwerkingen tussen rechtspersonen	samenwerking tussen veel bedrijven of zzp-ers	kleine bedrijven met hoog risico, middelgrote en grotere bedrijven	hele grote bedrijven

Een rechtspersoon kan eigen bezittingen en schulden hebben. Een bedrijf is makkelijker over te dragen als de bedrijfsvorm een rechtspersoon is.

# Het bedrijf ontwikkelt zich

Een succesvol bedrijf past zich aan aan wisselende omstandigheden. Hieronder wordt voor een aantal belangrijke wijzigingen in de omstandigheden toegelicht welke juridische zaken spelen.

## Samenwerken

Als u gaat samenwerken is een belangrijke vraag welke bedrijfsvorm daar het beste bij past. Als u niets regelt, ontstaat er een vof. U kunt dan ieder overal voor tekenen en bent ieder voor alle schulden van de vof aansprakelijk.

U kunt uw risico op aansprakelijkheid beperken door uw notaris een goed vof-contract op te laten stellen. U kunt aansprakelijkheid ook voorkomen door een bv op te richten bij uw notaris. Informatie over de verschillende bedrijfsvormen vindt u op pagina 5.

Door de samenwerking moet u allerlei afspraken maken met elkaar:

- Hoe verdeelt u de winst en het verlies?
- Welke besluiten kunt u zelfstandig nemen en welke moeten altijd in overleg worden genomen?
- Mag ieder van u naast de samenwerking ook nog 'eigen' opdrachten aannemen?
- Wie mag het bedrijf voortzetten als de samenwerking eindigt?

## Werknemers in dienst

Door werknemers in dienst te nemen, kunt u uw bedrijf laten groeien. Goede werknemers nemen u werk uit handen en leveren u extra winst op.

Door werknemers in dienst te nemen, nemen de risico's van het bedrijf toe. Ook als de zaken wat minder gaan, moet u uw werknemers immers betalen. Misschien is dit een goed moment om uw eenmanszaak of personenvennootschap om te zetten in een bv.

### **Een bedrijfspand kopen**

Als u een bedrijfspand koopt, leent u waarschijnlijk geld om de koop te kunnen betalen. Als u een bv heeft, kan de bv dit geld lenen. U bent dan in principe niet in privé aansprakelijk voor terugbetaling van de lening. Dat is anders als u in privé borg staat voor de terugbetaling door de bv of als u meetekent als hoofdelijk schuldenaar.

Als u het bedrijf later gaat verkopen, krijgt u een hogere prijs als de koper geen overdrachtsbelasting hoeft te betalen over de waarde van het bedrijfspand. Door op tijd een bv op te richten, kunt u dit bereiken. Als u al een of meer bv's heeft, is het belangrijk dat het bedrijfspand in de juiste bv komt.

### **Investeerders**

Als u geld nodig heeft om uw bedrijf te laten groeien, kunt u gaan samenwerken met investeerders. Dit is een goed moment om samen met uw notaris de statuten van de bv tegen het licht te houden.

De investeerders willen waarschijnlijk aandelen in het bedrijf krijgen. Misschien is het een goed idee om daar een speciaal soort aandelen voor te maken. De statuten bepalen hoeveel zeggenschap en hoeveel recht op winst aan elk van de aandelen is verbonden.

In de statuten kan ook worden vastgelegd of de investeerders vrij zijn de aandelen aan een willekeurige ander te verkopen. Vaak worden naast de statuten ook nog

afspraken gemaakt in een aandeelhoudersovereenkomst. Het is dan belangrijk dat de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst goed op elkaar aansluiten.

### **Verkoop en koop van een bedrijf**

Een koper wil graag een bedrijf kopen zonder al te veel risico's en met precies die bezittingen die nodig zijn om het bedrijf succesvol over te nemen. Daarnaast wil een koper graag zo min mogelijk belasting betalen. Als een verkoper op tijd zijn bedrijf 'verkoopklaar' maakt, kan hij precies bieden wat de koper wenst. Dat is gunstig voor de koper, maar ook voor de verkoper. De verkoper krijgt een hogere prijs voor zijn ideale bedrijf.

Door op tijd het bedrijf in een bv onder te brengen, wordt de overdracht van het bedrijf gemakkelijker gemaakt.

### **Bedrijfsopvolging**

Bij bedrijfsopvolging binnen een familiebedrijf is een goede verkoopprijs niet het enige wat telt. De overname van het bedrijf moet financieel mogelijk worden gemaakt voor de opvolger, maar de overige familieleden moeten daardoor niet benadeeld worden. De notaris kan gesprekken over de opvolging begeleiden en oplossingen aandragen. Het certificeren van de aandelen is een van die oplossingen. Goed advies hierover voorkomt problemen binnen de familie en binnen het bedrijf. Bovendien kan hiermee overdrachtsbelasting en erfbelasting worden bespaard.

# Privézaken van de ondernemer

Er kan u als ondernemer van alles gebeuren; meevallers, maar ook tegenslagen. Hoe kunt u zich goed voorbereiden en uw bedrijf en relatie/familie beschermen voor tegenslagen als ziekte, echtscheiding, overlijden en faillissement?

## Huwelijkse voorwaarden en faillissement

Als u trouwt zonder huwelijkse voorwaarden dan bent u automatisch in gemeenschap van goederen getrouwd. Alle bezittingen en schulden, ook die van vóór het huwelijk, worden gemeenschappelijk. Gaat een van beiden failliet, dan is de andere echtgenoot dat automatisch ook. Het ondernemersrisico is dan ook vaak de aanleiding om huwelijkse voorwaarden te maken. Bij faillissement van de ondernemer blijft het vermogen van de andere echtgenoot buiten schot.

Veel ondernemers hebben het idee dat, als ze eenmaal huwelijkse voorwaarden hebben, het voor 'altijd' goed geregeld is. Maar in werkelijkheid gebeurt er van

alles wat de werking van de huwelijkse voorwaarden frustreert. Het is daarom belangrijk om de huwelijkse voorwaarden te blijven naleven en bijvoorbeeld de echtgenoot die niet ondernemer is niet voor schulden van het bedrijf te laten meeteekenen.

In veel huwelijkse voorwaarden is de afspraak opgenomen dat het salaris en andere inkomsten jaarlijks door de echtgenoten worden gedeeld. Als de ondernemer meer verdient dan zijn of haar echtgenoot, is dit een prima mogelijkheid om elk jaar een bedrag buiten bereik van de schuldeisers te brengen. Helaas vergeten veel echtgenoten deze afspraak elk jaar uit te voeren. Het niet nakomen van deze afspraak kan ook bij echtscheiding enorme gevolgen hebben. Dat blijkt uit recente uitspraken van rechters.

## Als ondernemer ongetrouwd samenwonen

Als u niet getrouwd bent en met een partner samenwoont, is een samenlevingscontract voor u allebei belangrijk. Om problemen met schuldeisers van het bedrijf te voorkomen, is het belangrijk in het samenlevingscontract vast te leggen welke



bezittingen gezamenlijk eigendom zijn en welke bezittingen persoonlijk. Daarnaast is het belangrijk om helder te hebben hoe ieder van de partners aan het levensonderhoud meebetaalt, ook als het goed of juist minder goed met uw bedrijf gaat.

## tip

Als uw huwelijkse voorwaarden niet meer voldoen aan uw wensen, kunnen deze via de notaris worden gewijzigd. Uw notaris adviseert u hoe uw huwelijkse voorwaarden weer passend bij uw situatie kunnen worden gemaakt. Wilt u testen of uw huwelijkse voorwaarden nog up-to-date zijn? Dat kan op [www.huwelijksezakentest.nl](http://www.huwelijksezakentest.nl).

### Overlijden

Door het overlijden van een ondernemer kan een bedrijf in handen komen van erfgenamen (degenen die van u erven) die geen verstand hebben van ondernemen. Hierdoor kan het bedrijf in problemen komen en kan er ruzie tussen de erfgenamen ontstaan.

Het zou dan zomaar kunnen dat het bedrijf niet overleeft! Met een goed testament en misschien wat aanvullende maatregelen kunt u veel problemen voorkomen.

Niet alleen een testament leidt de overgang van het bedrijf in goede banen; de juridische vorm en de structuur van het bedrijf kunnen daarin ook een belangrijke rol spelen. Is uw bedrijf een bv dan kan veel bereikt worden door het certificeren van de aandelen.

### Vorbereiden op ziekte en afwezigheid

Als een ondernemer tijdelijk of langdurig uitvalt, is vaak niet geregeld wie zijn taken in het bedrijf overneemt en beslissingen mag nemen. De kans is groot dat het bedrijf dan tijdelijk stuurloos is. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de continuïteit van het bedrijf.

Sinds een paar jaar is hier een oplossing voor: het levenstestament. Hierin legt u vast wie u in het bedrijf vervangt als u onverwacht uitvalt, bijvoorbeeld door ziekte of een verkeersongeluk.



In het levenstestament kan een ondernemer iemand benoemen die tijdens de periode van ziekte/afwezigheid de beslissingen neemt en het bedrijf voortzet. Daarbij kunt u beschrijven wat in een dergelijke situatie uw ideeën zijn voor de voortzetting van uw bedrijf. U kunt met het levenstestament ook toezichthouders aanwijzen die controleren of het bedrijf in die periode wordt voortgezet op de manier die u voor ogen heeft.

Het komt regelmatig voor dat een ondernemer het zo druk heeft met het in goede banen leiden van zijn/haar bedrijf, dat het niet (meer) mogelijk is alles zelf te doen. Een volmacht geven aan iemand die de ondernemer vertrouwt (bijvoorbeeld de bedrijfsleider) kan dan uitkomst bieden. Het is belangrijk dat nauwkeurig wordt vastgelegd waarvoor volmacht wordt gegeven (het doen van aankopen van bepaalde bedrijfsmiddelen, tot welk bedrag, het verrichten van betalingen etc.).

## tip

U kunt op [www.samenleeftest.nl](http://www.samenleeftest.nl) testen wat een samenlevingscontract voor u en uw partner kan betekenen. Heeft u al een samenlevingscontract? Het komt in de praktijk vaak voor dat het samenlevingscontract na een tijdje niet meer aansluit bij een veranderde situatie. Bijvoorbeeld omdat u het bedrijf gestart bent ná het sluiten van het samenlevingscontract, er inmiddels kinderen zijn gekomen of dat er andere veranderingen zijn in uw persoonlijke situatie. Het is dan de hoogste tijd voor een check van uw samenlevingscontract door de notaris.

# Vraag Antwoord

## **Kan ik meerdere handelsnamen gebruiken?**

Ja, dat kan. Handelsnamen moeten bij de Kamer van Koophandel worden ingeschreven. Als u uw handelsnaam als merk wenst te beschermen, is inschrijven bij het handelsregister niet voldoende.

## **Hoe wijzig ik het adres van mijn bedrijf?**

Een adreswijziging geeft u door aan de Kamer van Koophandel. Als het nieuwe adres niet in Nederland ligt, is het verstandig om vooraf advies te vragen aan uw notaris.

## **Wat moet op mijn briefpapier staan?**

Op het briefpapier staan minimaal de handelsnaam en het kvk-nummer van uw bedrijf. Een bv of nv moet ook de statutaire naam en statutaire vestigingsplaats vermelden. Gebruikt u het briefpapier ook voor uw nota's? Vergeet dan niet uw bankrekeningnummer en btw-nummer op uw briefpapier te zetten. Handig, maar niet verplicht, zijn uw contactgegevens en gegevens over uw algemene voorwaarden.

## **Wat is een holding?**

Een holding is een bv (of nv) die is opgericht vanwege belastingvoordelen, om beter beschermd te zijn bij een faillissement of om samenwerking of overdracht van het bedrijf makkelijker te maken. Het bedrijf wordt dan uitgeoefend door een bv waarvan de holding de aandelen houdt.

## **Wat is een bv in oprichting?**

Het is mogelijk om zaken te doen op naam van een bv die nog niet is opgericht. U moet dan 'in oprichting' achter de naam van de bv zetten. Zolang de bv nog niet is opgericht bent u zelf aansprakelijk voor alle afspraken die u heeft gemaakt. De oprichting van een bv kan tegenwoordig sneller dan vroeger. Daarom komt de bv in oprichting tegenwoordig minder vaak voor.

**Hoe kan ik aandelen in een bv kopen of verkopen?**

Als u een mogelijke koper of interessant bedrijf heeft gevonden is het belangrijk om op tijd een aantal basisafspraken op papier te zetten. Dat gebeurt met een intentieovereenkomst. Daarin worden bijvoorbeeld afspraken gemaakt over inzage in geheime informatie van het bedrijf en het verloop van verdere onderzoeken.

Uw notaris kan de koop begeleiden als onafhankelijke of als partijdig adviseur. Als de koop doorgaat worden de aandelen overgedragen met een notariële akte.

**Hoe benoem of ontsla ik een bestuurder van de bv?**

De aandeelhouders besluiten wie in het bestuur zit. De vergadering waarin dit besluit wordt genomen, moet op de juiste manier worden aangekondigd. Ook de bestuurder die ontslagen wordt, moet voor deze vergadering worden uitgenodigd. Nadat het besluit genomen is, moet de wijziging bij de Kamer van Koophandel worden doorgegeven. Uw notaris kan helpen bij het voorbereiden van de benodigde vergadering en het opstellen van de notulen.

# Checklist

Om een bedrijf te starten moet u aan veel zaken denken. Hieronder staat een korte checklist voor de oprichting van een bedrijf in tien stappen.

## 1 Het plan

Het begint met een plan. Wat gaat u doen, waar gaat u dat doen en hoe verdient u daar geld mee? Een goed plan is belangrijk voor uzelf, maar ook om anderen te overtuigen.

## 2 De financiering

Vaak is geld nodig om het bedrijf te starten. Gaat u er eigen geld in steken of gaat u geld lenen? Als u geld leent, dan is het goed om dat vast te leggen, zodat de afspraken over die lening duidelijk op papier staan.

## 3 Samenwerken?

Beginnt u het bedrijf alleen of samen met een ander? Als u gaat samenwerken is het belangrijk hierover goede afspraken te maken. Hoe verdeelt u de winst en het verlies? Welke besluiten kunt u zelfstandig nemen en welke moeten altijd in overleg worden genomen? Mag ieder van u naast de samenwerking ook nog 'eigen' opdrachten aannemen? Wie mag het bedrijf voortzetten als de samenwerking eindigt? Vraag hulp aan uw notaris.

## 4 Bedrijfsvorm

Om succesvol te ondernemen is het belangrijk de juiste bedrijfsvorm te kiezen. De keuze voor een bedrijfsvorm heeft gevolgen voor uw aansprakelijkheid voor schulden, voor de belastingen die u moet betalen en voor de mogelijkheid om het bedrijf te verkopen. Een kort overzicht van de mogelijkheden vindt u op pagina 5.

## 5 Voorwaarden voor het bedrijf

Zet op een rijtje wat er verder nog minimaal nodig is om het bedrijf te kunnen starten. Is er een vergunning nodig? Moet er een bedrijfsruimte beschikbaar zijn? Welke machines, vervoermiddelen en dergelijke zijn nodig? Kunt u al beginnen?

## 6 Oprichten van het bedrijf

De manier waarop het bedrijf wordt opgericht is afhankelijk van de bedrijfsvorm. Informatie hierover vindt u op pagina 5.

Neem op tijd contact op met uw notaris om advies te vragen en om informatie te vragen over de tijd die nodig is voor de oprichting van het bedrijf.

## 7 Het opzetten van een administratie

Na de oprichting schrijft u het bedrijf in bij de Kamer van Koophandel. Het bedrijf wordt dan direct aangemeld bij de Belastingdienst. De Belastingdienst geeft u een btw-nummer. Het kvk-nummer en het btw-nummer heeft u nodig voor uw briefpapier en voor uw facturen.

Zorg voor een goed boekhoudprogramma en bewaar facturen, overeenkomsten en bonnetjes zodat u die altijd terug kunt vinden. Vraag hulp aan een boekhouder.

## 8 De eerste handelingen op naam van het bedrijf

Nadat het bedrijf is opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel regelt u eerst de essentiële zaken. Vraag vergunningen aan, maak algemene voorwaarden, sluit verzekeringen af, open bankrekeningen, bescherm uw merk, vraag octrooi aan, neem personeel in dienst, bestel visitekaartjes en briefpapier.

## 9 Klanten werven

Maak reclame, ontwerp een website, ga netwerken, zorg ervoor dat bekend is wat u te bieden heeft en waarom uw klanten bij u willen komen.

## 10 De eerste klanten, de eerste factuur.

Altijd een heerlijk moment.

# Goed advies is goud waard

vijf tips van ondernemers

## tip 1

### Kijk vooruit

“Ik had eerst briefpapier laten drukken met daarop mijn adresgegevens en bankrekeningnummer. Kort na de start van mijn bedrijf veranderde mijn adres. Daarna ook mijn bankrekeningnummer. Kon ik weer nieuw briefpapier laten drukken. Nu laat ik mijn logo drukken, maar print ik zelf mijn adresgegevens en bankrekeningnummer.”

## tip 2

### Vraag hulp bij afspraken over samenwerking

“We kwamen elkaar vaak tegen bij dezelfde klanten. We konden het altijd goed met elkaar vinden en zijn daarom samen een bedrijf begonnen. Dat kon heel simpel met een inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Ik wist dat mijn compagnon nog wat problemen had uit het verleden. Hij vertelde wel eens over deurwaarders die aan de deur stonden. Ik heb er nooit bij stil gestaan dat dat ook een probleem kon worden voor ons bedrijf. Mijn compagnon ook niet. Daarom hebben we het allemaal niet zo handig geregeld. Als we op tijd hulp hadden gevraagd, had ons dat veel pijn en moeite gescheeld.”

## tip 3

### Goed regelen heeft zin

“Mijn ouders vertelden mij altijd dat ik alles goed moest regelen. Daarom maakte ik huwelijkse voorwaarden met mijn man en legde ik altijd alles goed vast bij de notaris. Eerlijk gezegd heb ik vaak gedacht dat het zonde was van de tijd en het geld, maar ik ben er nu echt heel blij mee. Het is nu een spannende tijd. Ik denk dat ik het financieel wel red, maar zeker weten doe je dat natuurlijk nooit. Als het toch mis gaat, word ik beschermd door mijn bv. De kans dat ik als bestuurder aansprakelijk word gesteld is klein. Als dat toch gebeurt, is mijn man door de huwelijkse voorwaarden beschermd.”

## tip 4

### Kies een notaris die met je meedenkt

“Een paar jaar geleden zijn wij een coöperatie begonnen met een groepje zzp'ers. Inmiddels zijn wij enorm gegroeid. Sommige leden willen nu een bv beginnen. Daardoor moet de coöperatie nu ineens belasting gaan betalen. Eerst wisten we niet goed wat we daar mee aan moesten. Daarna herinnerden we ons dat de notaris daar iets over had gezegd. We hebben zijn stukken nog eens doorgenomen en zagen dat hij destijds al een oplossing hiervoor heeft bedacht. Geweldig!”

## tip 5

### Denk op tijd na over verkoop van je bedrijf

“Ik had nooit gedacht dat ik zo snel mijn bedrijf zou verkopen. Wel een raar idee dat ik mijn 'kindje' aan een ander toevertrouw. Toch heb ik er een goed gevoel bij. De nieuwe eigenaar kan het bedrijf internationaal laten groeien en ik kan weer iets nieuws beginnen. Doordat ik mijn bedrijf van het begin af aan verkoopklaar heb gehouden, heb ik een mooie prijs kunnen krijgen. Ook fijn dat ik meteen het bedrijfspand heb kunnen meeverkopen. De koper twijfelde eerst of hij ook het bedrijfspand wilde kopen. Gelukkig begreep hij al snel dat hij het nu kon kopen zonder overdrachtsbelasting. Ik had niet veel zin om verhuurder te spelen.”

---

# Uw Netwerknotararis

Netwerk Notarissen vormen een organisatie van 154 Nederlandse notariskantoren. Wij werken nauw samen en kunnen zo mensen beter van dienst zijn op de kruispunten van hun leven.

Netwerk Notarissen staan open voor alles dat nieuw is en staan midden in de snel veranderende maatschappij. We schetsen actuele scenario's voor onze cliënten en zoeken direct passende oplossingen bij de nieuw ontstane werkelijkheid. Netwerk Notarissen staan in open contact met elkaar. We delen onze kennis, ervaring en ons netwerk zodat dit iedereen ten goede kan komen.

Netwerk Notarissen zitten niet in hun studeerkamer te verstoffen, maar nemen pro-actief deel aan de maatschappelijke discussie, via kranten, radio, tv, en ook in 'Den Haag'. Dat doen we in taal die voor iedereen te volgen is. Om de mensen in het land beter te informeren en elkaar beter te begrijpen. Door te werken zoals we werken, kunnen Netwerk Notarissen net iets meer essentiële waarde leveren op de kruispunten van uw leven. Vandaar onze lijfspreuk:

*Netwerk Notarissen. Net Iets Meer Notaris.*

---